

Årsrapport 2018

ULANDSSEKRETARIATET
DANISH TRADE UNION DEVELOPMENT AGENCY

Årsrapport 2018

Udgivet af Ulandssekretariatet – Danish Trade Union Development Agency
Islands Brygge 32D, 2300 København S

Telefon: 33737440

Email: mail@loftf.dk

www.ulandssekretariatet.dk

Redaktion: Jacob Rosdahl

Ansvarshavende redaktør: Mads Bugge Madsen

Årsrapport 2018 har bl.a. bidrag fra Lene Frøsløv, Søren Bjerregaard Jepsen, Troels Kølln, Jørgen Laurvig, Mohamed Hassan, Psyche Roxas-Mendoza, Henrik Lomholt Rasmussen og Louise Kronborg

Produktion: Ægir

Oplag: 600 eks.

Fotos, forside og side 2: Syersker på tekstilfabrikken Jial Fashion, Myanmar.
Foto: Minzayar Oo

Om Ulandssekretariatet

Ulandssekretariatet blev etableret i 1987 af Danmarks to største hovedorganisationer LO og FTF. Aktiviteterne koncentrerede sig i begyndelsen om solidaritetsarbejde for at fjerne apartheidregimet i Sydafrika og støtte den forbudte sydafrikanske landsorganisation COSATU. Gennem International Faglig Sammenslutning (ITUC) og de globale fagforeninger støttede vi projekter med uddannelse af arbejdere.

Ulandssekretariatet er i dag den danske fagbevægelses professionelle udviklingsorganisation med 19 ansatte i Danmark samt danske rådgivere og lokalt ansatte over hele verden. Gennem årene er der sket en stadig udvikling af sekretariatet, som har fokus på teknisk bistandsindsats, kvalitet og troværdighed i arbejdet – med en fleksibel organisation, der er klar til nye udfordringer. I 2018 gik LO og FTF sammen i Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), og Ulandssekretariatet fik et nyt engelsk navn: Danish Trade Union Development Agency.

Ulandssekretariatet er i konsortium med 3F og Dansk Industri om et strategisk partnerskab med Danida.

Det grundlæggende udgangspunkt for sekretariatet er fagbevægelsens værdigrundlag og det faglige nationale og globale netværk. Ulandssekretariatet arbejder målrettet inden for Anstændigt Arbejde-dagsordenen på fire overordnede temaområder:

- **Skabe anstændige jobs**
- **Sikre arbejderes rettigheder**
- **Skabe sociale sikkerhedsnet**
- **Sikre social dialog**

Dermed styrker den danske fagbevægelse kapacitetsopbygning og fortalervirksomhed hos faglige organisationer i udviklingslandene med henblik på, at de udfylder deres rolle på arbejdsmarkedet og bidrager til bæredygtig vækst og beskæftigelse.

Vores bidrag til verdensmålene

I 2016 trådte FN's 17 verdensmål i kraft. Målene skal frem til 2030 sætte kurs mod en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og planeten, vi bor på.

Ulandssekretariatets arbejde bidrager til verdensmålenes opfyldelse i vores partnerlande. I Årsrapport 2018 har vi angivet hvilke mål, vores resultater er med til at opfylde.

Samlet bidrager vi især til målene:

Mennesket først

Ulandssekretariatet har ikke længere to ejere. LO og FTF er blevet til én organisation, Fagbevægelsens Hovedorganisation – FH.

En styrket hovedorganisation giver endnu bedre muligheder for at gøre en forskel for verdens fattigste. For eksempel ved at støtte den udvikling i Afrika, der skal sikre afrikanerne muligheder for at leve et anstændigt liv og for at stoppe den migration, som truer både de fremskridt, der er sket på kontinentet – og potentielt de europæiske landes sammenhængskraft.

Det er imidlertid vigtigt at erkende, at "Afrika" består af mange forskellige lande på forskellige økonomiske, sociale og politiske udviklingstrin. I "vækst-Afrika" er det oplagt, at involvering af den private sektor skal støttes for at skabe flere ordentlige job og økonomisk vækst, som det blandt andet sker gennem Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Det kan lade sig gøre, fordi der i de lande i forvejen findes et fungerende arbejdsmarked og økonomisk aktivitet.

I "fattig-Afrika", eller i de skrøbelige stater, findes de muligheder ikke på samme måde. De forretningsmodeller, som gør det lukrativt for den private sektor at involvere sig, findes ikke, og her er det helt andre udviklingspolitiske redskaber, der skal tages i brug. Den migration, der kommer af nød og elendighed, udfordrer ikke bare Europa, men især de omkringliggende afrikanske lande, og truer med at stoppe den begyndende vækst og den

fremgang, der trods alt findes. Derfor skal der skabes incitament for disse mennesker, til at blive hvor de er.

Det handler om at sikre adgang til uddannelse, sundhed og sociale sikkerhedsnet og skabe offentlige institutioner – at vise at der findes en fremtid for mennesker i deres eget land; den menneskelige kapital skal udvikles, før den private kapital vil involvere sig.

I årsrapporten kan du læse om de resultater, som fagbevægelsen har skabt i udviklingslandene med støtte fra dansk fagbevægelse: Pensioner for de fattigste og overenskomster for de offentligt ansatte i Uganda, overenskomstforhandlinger i Myanmar, involvering af kvinder i Jordans fagbevægelse, arbejdsmiljø i industrien i Filippinerne og meget mere.

God Læselyst!

Bente Sorgenfrey

Næstformand for FH

Formand for Ulandssekretariatet

MYANMAR

Fra strejker til dialog

Anstændige jobs

FN's Verdensmål

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

Der har ikke været en eneste strejke på fabrikken, siden arbejderne samlede sig i en fagforening. Foto: Minzayar Oo

● Uden for Myanmars største by, Yangon, ligger tekstilfabrikken Jial Fashion, der syr tøj til det europæiske marked. Fagforeningen står stærkt – og arbejder direkte sammen med ledelsen om at få arbejdet til at køre så godt som muligt.

Hundredvis af kvinder sidder bøjet over deres symaskiner i lange, lige rækker. De syr skjorter med farverige mønstre – ternede og stribede og plettede, hvide og røde og grønne. Luften er varm og tung og fugtig. Der står ventilatorer på størrelse med lastbilhjul.

Strejke per automatik

Da fabrikken åbnede i november 2013, var pladserne ved symaskinerne imidlertid ofte tomme. I flere måneder var der lange strejker, som flere gange førte til tumult og slåskampe.

"Vi kendte ikke noget til arbejderrettigheder dengang, og vi vidste ikke, hvordan vi skulle få ledelsen i tale. Derfor var automatreaktionen for os at strejke," siger Kalayar Tun, lederen af den lokale fagforening.

Konflikten blødte op, da virksomhedsejerne tog kontakt til Myanmars hovedorganisation CTUM (*Confederation of Trade Unions Myanmar*) for at høre, om den kunne hjælpe med at forebygge strejkerne. Det fortæller fabrikkens direktør, U Myint Han.

"Fabrikkens ejere vidste ikke selv, hvad de skulle gøre, så de spurgte om hjælp. Nu har vi så fået en lokal fagforening her på fabrikken, som jeg kan tale med i hverdagen," siger U Myint Han.

Nul strejker og bedre løn

"Det er også en hjælp for mig. Indimellem er jeg nødt til at irettesætte de ansatte, hvis de gør noget forkert. Og hvis fagforeningen er enige i, at det var fair nok, hjælper de med at formidle det videre."

Siden arbejderne samlede sig i en fagforening, har der ikke været en eneste strejke, og samtidig er forholdene for arbejderne blevet forbedret, fortæller Kalayar Tun:

"Vi har fået højere løn, fordi vi bad om det. Og når der opstår andre problemer i hverdagen, går jeg simpelthen bare hen på ledelsens kontor og fortæller det. Så plejer det at blive løst."

Anstændige jobs

FN's Verdensmål

1 AFSKAF FATTIGDOM

8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

4 KVALITETS-UDANNELSE

10 MINDRE ULIGHED

Førskolelærerne organiserer sig og skaffer sig større indflydelse. Foto: Marcus Balslev

Løft til førskolelærerne

● Det kenyanske lærerforbund, KNUT (*Kenya National Union of Teachers*), har sat førskoleområdet på dagsordenen. Det sikrer mere indflydelse og flere penge til førskolelærerne – og dermed bedre undervisning af de alleryngste børn.

Siden 2016 har 20.000 undervisere, der arbejder med 3-6 årige børn, meldt sig ind i KNUT, og mange er allerede blevet valgt til tillidsposter på forbundets lokalkontorer. Med den nyvundne indflydelse kan lærerne se frem til en solid mindsteløn og bedre arbejdstidsregler.

"Vi fokuserer nu på at udvikle førskoleområdet," er den klare besked fra KNUT's generalsekretær, Wilson Sossion. Ifølge Benter Opande, der står i spidsen for fagforeningens arbejde på førskoleområdet, er der noget om snakken:

"For tre år siden var der i Kenya ingen interesse for, hvad de 3-6 årige laver, når de går i skole. Der var ingen førskolelærere i vores fagforening, der var ingen læseplaner og ingen mål for, hvad børnene skulle lave indtil de startede i første klasse," fortæller Benter Opande.

Den manglende fokus på undervisning af børn i børnehaver og børnehaveklasser var baggrunden for, at BUPL og Ulandssekretariatet begyndte at samarbejde med KNUT.

"I et land som Kenya rangerer undervisere på førskoleområdet lavere end andre lærere, og derfor har vi arbej-

det målrettet på at give dem nogle kompetencer, som kan løfte undervisningen og give dem mere indflydelse," siger Marcus Balslev, der er international konsulent i BUPL.

Mindsteløn

"I maj var vi med til at arrangere en workshop, hvor vi arbejdede målrettet med lobbyisme og andre værktøjer, der kan give indflydelse. Et af resultaterne blev, at KNUT nedsatte en styregruppe for førskoleområdet. Den arbejdede hurtigt, og i juli fik gruppen arrangeret et stormøde med deltagelse af undervisningsministeren og de andre vigtigste interessenter på førskoleområdet," fortæller Marcus Balslev.

Mødet blev dækket af flere landsdækkende TV-stationer og skrevne medier – endnu en indikator på, at førskoleområdet er kommet på dagsordenen i Kenya, og at lærerne for de 3-6 årige efterhånden bliver taget mere alvorligt.

"Hidtil har der ikke været nogen mindsteløn for førskolelærerne, men det får de nu. De lavtlønnede tjener i dag ca. 700 kroner om måneden, mens de fremover kommer tættere på den almindelige lærerløn, der typisk ligger på omkring 2100 kroner. Herudover er vi nu kommet i gang med at udvikle et pensum og nogle udviklingsprincipper for førskoleområdet, og det er hårdt tiltrængt," slutter Benter Opande.

Arbejders rettigheder

Arley Garcia er faglig leder, selvom det er dødsensfarligt. Foto: Jørgen Laurvig

FN's Verdensmål

1 AFSKAF
FATTIGDOM

10 MINDRE
ULIGHED

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

16 FRED, RETTFÆRDIGHED OG
STÆRKE INSTITUTIONER

Trodser dødstrusler

● I 1989 blev Arley Antonio Garcías far truet på livet af paramilitære grupper. Han gik under jorden i fire måneder og fandt et nyt hjem i en landsby langt fra fødeegnen. Her skulle børnene vokse op i tryghed. Den drøm brast hurtigt – truslerne fra paramilitære grupper fortsatte og endte med at vække Arley Garcías egen politiske kampgejst. I 2006 var han med til at grundlægge fagforeningen ASTRACATOL (*Asociación De trabajadores Campesinos Del Tolima*), der i dag organiserer over 3.000 småbønder i regionen Tolima i Colombia.

Selvom ASTRACATOL's organisationssekretær blev slået ihjel i 2008, og flere andre ledere er blevet myrdet eller har været udsat for attentater, fortsætter 36-årige Arley García kampen i fagforeningen, hvor han nu er formand.

"Vi lever med konstante trusler og bliver beskyldt for at være guerillaens forlængede arm. For kort tid siden blev to af vore kammerater skudt, mens de var på arbejde. Det var ikke et røveri, men et signal til os," fortæller Arley García.

Det seneste års tid har en paramilitær gruppe, der kalder sig Águilas Negras (De Sorte Ørne), delt løbesedler ud, der truer navngivne faglige ledere på livet:

"Da vi anmeldte truslerne, fik vi at vide, at anklageren havde overvejet at rejse tiltale mod os for at fremprovokere konflikten," siger Arley García med et skævt smil.

Fredsftale

I 2016 sluttede Colombias regering fred med oprørshæren FARC efter 50 års borgerkrig. Arley García ser det som et lyspunkt:

"Familier blev splittet af krigen. Jeg kender en familie, hvor datteren var i FARC, mens sønnen var værnepligtig soldat. På begge sider var soldaterne fattige bønder, så nu dræber vi ikke længere hinanden."

"Men desværre kan krigen vende tilbage. Hvis ikke vi får skabt en udvikling for de unge på landet, vil mange blive frustrerede og vende tilbage til våbnene, måske i guerillagruppen ELN, der stadig er aktiv. Og så begynder vi forfra på en ny blodig historie," slutter Arley García.

Kamp mod fracking

ASTRACATOL kæmper ikke kun for småbøndernes ret til at leve i fred på deres jord. De arbejder også aktivt for menneskerettigheder og for at skåne miljøet.

ASTRACATOL arbejder for et bæredygtigt landbrug og mener, det vil skabe arbejdspladser. Derfor vil de oprette "reservas campesinas," der med indianerreservater som forbillede skal være afgrænsede områder, hvor bønderne selv administrerer naturressourcerne.

Arbejderes rettigheder

Kvinderne bliver mere interesserede i rettigheder, siger Rana Abu Lauha.

Foto: Frederik Jimenez

FN's Verdensmål

5 LIGESTILLING
MELLEM KØNNENE

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

JORDAN

Kvinderne er mere aktive i fagbevægelsen

● Jordans fagbevægelse organiserer flere og flere kvinder, der aktivt kæmper faglige kampe:

"Kvinderne finder ud af, at fagbevægelsen ikke kun handler om strejker, men om rettigheder."

Det siger Rana Abu Lauha, som er næstformand i Jordans serviceforbund og forkvinde for landsorganisationen GFJTU's (*General Federation of Jordanian Trade Unions*) ligestillingsudvalg.

Den direkte anledning er, at medlemmer fra serviceforbundet har deltaget i GFJTU's tillidsmandskurser, som er støttet af Ulandssekretariatet gennem Dansk-Arabisk Partnerskabsprogram (DAPP). Kurserne omhandler blandt andet overenskomster, forhandlinger, anstændigt arbejde og social dialog. 70 procent af deltagerne på kurserne var kvinder.

Når et kursus er afholdt, er det meningen, at deltagerne skal undervise deres kolleger og på den måde få udbredt kendskabet som ringe i vandet.

"Der var nogle af deltagerne, som lavede opfølgning hos telefonselskabet Orange. Firmaets egne udviklingsfolk var med, og de blev så imponerede over træningen og det høje niveau, at de foreslog fælles udviklingsaktiviteter med vores kursister," fortæller Rana Abu Lauha. Teleselskabet vil lave to spor i de nye kurser. Det ene handler om interne regler, det andet om fagforeningsforhold.

Større bevidsthed om rettigheder

Et andet positivt resultat af kurserne er, at kvinderne opnår større selvsikkerhed. Det er ikke uvæsentligt i et relativt konservativt land som Jordan.

"I virkeligheden handlede den største effekt af kurserne om kvinderne selv. De overkom de sociale barrierer og er begyndt at engagere sig i samfundsforhold," siger Rana Abu Lauha, og fortsætter:

"Kvinderne er nu interesseret i deres egne rettigheder – og er klart mere interesseret i forhandling og overenskomster."

Mens kvinderne arbejder for at involvere kollegaerne direkte, prøver landsorganisationen GFJTU at lobbye for mere ligestilling i arbejdsmarkedslovgivningen:

"Jeg har sammen med resten af kvindeudvalget holdt møder med parlamentets udvalg for kvinder og arbejdsmarked for at få ændret loven," fortæller Rana Abu Lauha.

UGANDA

Fagbevægelsen vinder pensionssejr

FN's Verdensmål

1
AFSKAF
FATTIGDOM

8
ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

10
MINDRE
ULIGHED

*Det er er markedskvinder som Mary i den
uformelle økonomi, der nu kan spare op til
pension. Foto: Daniel Urhøj*

● Småhandlende, bygningsarbejdere, motorcykelchauffører, frisører, husarbejdere og alle de andre arbejdere i den uformelle økonomi i Uganda kan fremover spare op til pension.

Det skyldes en ny lov om social sikring, der er på vej. Ulandssekretariatets partner, den ugandiske hovedorganisation NOTU (*National Organisation of Trade Unions*), har gennem massivt lobbyarbejde haft afgørende indflydelse på loven.

Håbet er, at fattigdommen blandt landets ældre kan blive formindsket. NOTU forventer også, at fagbevægelsen får mulighed for at rekruttere titusinder af nye medlemmer i den uformelle økonomi.

“Det er en kæmpe sejr,” siger NOTU’s generalsekretær Peter Christopher Werikhe:

“Siden 2009 har vi kæmpet hårdt for at få loven ændret, og vi er begejstrede over, at det nu er lykkedes at få arbejderne i den uformelle økonomi med,” siger han.

12 millioner uformelle arbejdere

Omkring 12 millioner arbejder i den uformelle økonomi i Uganda. Det er hovedparten af den samlede arbejdsstyrke på godt 15 millioner mennesker.

Hidtil har alle fastansatte i den private sektor indbetalt en procentdel af deres

løn til den offentlige pensionsfond, NSSF (*National Social Security Fund*). Arbejderne kan så få udbetalt pension, når de fylder 55 år.

Men for arbejderne i den uformelle økonomi har der ikke været mulighed for at spare op til pension i NSSF – før nu. De nye regler vil betyde, at de frivilligt kan indbetale til NSSF hver måned – og senere i livet kan de få deres opsavede midler med gode renter udbetalt som pension.

De organiserede arbejdere i den uformelle økonomi vil alle blive omfattet af den kampagne, som NOTU vil sætte i gang for at få dem til at indbetale til pensionsfonden. Et væsentligt argument er, at pensionsfonden giver renter, der er fem gange højere end bankerne kan tilbyde.

Fattige ældre

Ugandas regering vil gerne sikre pensioner til arbejdere i den uformelle økonomi, fordi fattigdommen blandt ældre er voldsomt stor. Flere end hver fjerde ældre i Uganda er fattig, ifølge regeringens egne tal. Det kan kun ændres via opsparing til pension. Det er NOTU enig i:

“Vi forventer klart, at fattigdommen blandt de ældre vil blive mindre i takt med, at der bliver indbetalt til NSSF,” siger Peter Werikhe.

Sociale sikkerhedsnet

FN's Verdensmål

1 AFSKAF
FATTIGDOM

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

4 KVALITETS-
UDDANNELSE

10 MINDRE
ULIGHED

G H A N A

Deborah kæmper for kvinderne

● "Arbejderne i den uformelle økonomi kæmper blot for at overleve med de redskaber, de nu engang har til rådighed. De arbejder under hårde vilkår, og de har brug for en stærk stemme til at tale deres sag," siger Deborah Freeman.

36-årige Deborah Freeman er uddannet inden for HR, tidligere modedesigner, musiker og nu generalsekretær for UNIWA (*Union of Informal Workers Associations*) – som er en paraplyorganisation for uformelle arbejdere i Ghana, tilknyttet den faglige landsorganisation Ghana-TUC.

Kampen for at sikre menneskerettigheder for alle er det, som driver Deborahs arbejde:

"I Ghana er der mange, der ser ned på arbejdere i den uformelle økonomi. De respekterer dem ikke, men anser dem tværtimod som illegale arbejdere og analfabeter."

Deborah fortæller, at denne udbredte holdning rørte hende dybt og ansporede hendes interesse for organisering af arbejdere i den uformelle økonomi. Deborahs vigtigste rolle som repræsentant for UNIWA's 81.000 medlemmer er at kæmpe for deres rettigheder, og det gør hun ved at skabe opmærksomhed omkring deres udfordringer i medier og gennem forhandlinger med regeringen.

Flere kvinder end mænd

Det er særligt svært for kvinderne, som udgør størstedelen af uformelle arbejdere i Ghana. Det ses tydeligt blandt UNIWA's medlemmer, hvor omtrent 98 procent er kvinder, der primært arbejder som småhandlende.

Kvinderne på markederne mangler ofte basale forhold som adgang til toiletter og rent vand. Derudover oplever mange af kvinderne at blive chikaneret af lokale myndigheder.

Udvalg skal formalisere

Ifølge Deborah er social dialog og repræsentation løsningen på disse udfordringer – og her kan UNIWA hjælpe kvinderne.

UNIWA går forrest i kampen for arbejderne i den uformelle økonomi i Ghana. En stor succes har været, at regeringen nu har nedsat et udvalg for formaliseringen af den uformelle økonomi, hvor Deborah på vegne af Ghana-TUC har en plads i rådet og dermed direkte adgang til at påvirke beslutninger på området.

På lokalt plan indgår UNIWA i social dialog med myndighederne omkring fælles løsninger på problemer og udfordringer. Og Deborah ser lyst på fremtiden, særligt på grund af den opbakning UNIWA har oplevet fra Ghana-TUC.

Deborah er både sanger og fagligt aktiv for arbejderne i den uformelle økonomi. Foto: Privat

FN's Verdensmål

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

Hazel Arado oplever, at CSR betyder større sikkerhed på arbejdspladsen.

Foto: Nana Buxani

FILIPPINERNE

CSR giver sikkerhed

● I begyndelsen af 2017 gik Allied Metals med i et CSR-projekt (*Corporate Social Responsibility*), der blandt andet fokuserer på at højne sikkerheden på filippinske arbejdspladser.

"Sikkerhedstræningen gjorde både os arbejdere og ledelsen opmærksomme på behovet for sikkerhedsudstyr. Det betyder, at vi nu har fået handsker, svejsemasker, briller og sikkerhedssko," fortæller virksomhedens eneste kvindelige svejser, Hazel Arado.

Tidligere havde svejserne på Allied Metals slet ikke masker på, når de svejsede køkkener sammen til McDonald's og andre kæderestauranter. I stedet dækkede de mund og næse med sammenrullede T-shirts.

Ulandssekretariatet er, sammen med CO-Industri og Dansk Industri, med til at styrke CSR i filippinske virksomheder. Projektet er med sit fokus på konkrete rettigheder noget helt nyt i Filippinerne.

Fagforeningen løser konflikter

"Nu er vi kommet dertil, at vi får nyt sikkerhedsudstyr helt gratis, når det gamle er slidt ned," fortsætter Hazel Arado begejstret.

I produktionshallen har de også fået afskærmninger på svejseapparater og metaludskæringsmaskiner.

Hazel Arado har været medlem af en fagforening siden 2016 og fortæller, at hun meldte sig ind, fordi hun dermed blev dækket af overenskomsten og ikke skulle stå til regnskab over for cheferne alene. Over de sidste par år er forholdet mellem ledelse og fagforening blevet kraftigt forbedret:

"Før i tiden udskød vi alle konflikter til overenskomstforhandlingerne. Nu har vi fået et samarbejdsudvalg, hvor vi løbende diskuterer arbejdsmiljø og arbejdsvilkår. Det har givet et meget bedre samarbejdsclima," siger Hazel Arado.

Mønsterbryder i sikkerhedssko

Hazel Arado voksede op i et skur i en fiskerby. Nu bor hun i en lille lejlighed sammen med sine forældre, sin svigerinde og en nevø. De fleste dage vågner hun op kl. 5.30 og skynder sig hen på fabrikken, der ligger halvanden kilometer fra hjemmet. Her arbejder hun indtil kl. fire om eftermiddagen eller senere, hvis der er overarbejde. Det var absolut ikke et tilfælde, at Hazel Arado blev metalarbejder. Efter gymnasiet tog hun et kursus i svejsning, og herefter blev hun hurtigt ansat på en mindre metal-virksomhed. Da hun søgte job på Allied Metals for et par år siden, var det første gang, de ansatte kvinder. "Vi var flere kvindelige ansøgere, men jeg var den eneste, der bestod testen. Jeg gjorde bare mit bedste og så blev jeg ansat," siger hun.

Social Dialog

FN's Verdensmål

1 AFSKAF
FATTIGDOM

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

10 MINDRE
ULIGHED

Sygeplejersker er blandt de faggrupper i Uganda, der kan se frem til lønforhøjelser efter ny overenskomst. Foto: Scanpix

UGANDA

Ny offentlig overenskomst

● En overenskomst for stort set alle offentligt ansatte i Uganda er en af de største faglige sejre nogensinde for fagbevægelsen i Uganda.

350.000 offentligt ansatte – læger, sygeplejersker, skolelærere, politibetjente og fængselsbetjente – er med den nye overenskomst stillet lønforhøjelser på 225 procent i udsigt over de kommende fem år.

“Der har aldrig tidligere været en overenskomst for de offentligt ansatte. Så det er en kæmpe sejr både at få en overenskomst og at få regeringen til at acceptere den faglige organisering. Regeringen er simpelthen tvunget til at samarbejde med vores medlemmer nu,” siger Peter Christopher Werikhe, generalsekretær for NOTU (*National Organisation of Trade Unions*), der har forhandlet overenskomsten hjem.

Aftalen i hus dagen før storstrejke

Han understreger, at det er sammenlægningen med en konkurrerende hovedorganisation for et par år siden, der gjorde NOTU stærk nok til at stille krav om overenskomst med klækkelige lønforhøjelser.

Regeringen afviste længe at indgå en aftale, men et varsel om storstrejke i den offentlige sektor fik regeringens re-

præsentanter til forhandlingsbordet. Og dagen før strejken skulle starte, blev overenskomsterne underskrevet.

“Vi var klar over, at vi ikke kunne få et så stort lønhop på et enkelt år, så derfor har vi indgået en aftale, der løber over fem år. Men med nye lønstigninger hvert år,” fortæller Peter Christopher Werikhe.

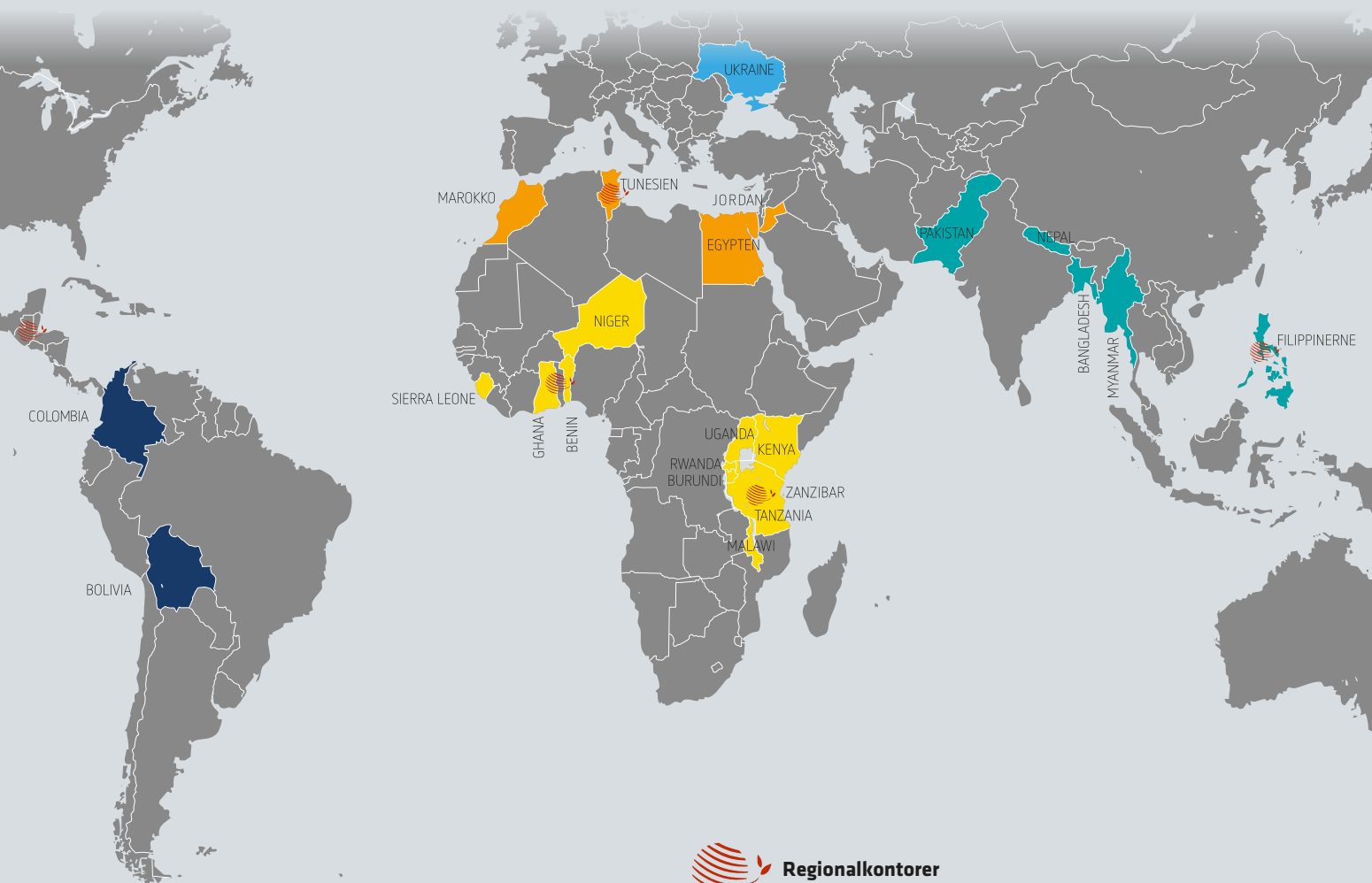
Det betyder, at lønnen til eksempelvis en politibetjent vil stige fra hvad der svarer til godt 300 kroner om måneden i år til godt 1600 kroner om måneden i 2023.

Mindsteløn på vej

Med den offentlige overenskomst synes vejen også banet for – efter års pres – at få gennemført en ny minimumsløn på det private arbejdsmarked.

Den nuværende mindsteløn er reelt ikke-eksisterende. Den blev i 1984 fastsat til, hvad der svarer til 10 kroner om måneden. Den bliver ikke fulgt, men har bidraget til at lægge en standard, hvor mange tusinde arbejdere – især i den uformelle økonomi – bliver underbetalt og udnyttet. I dag tjener mange så lidt som 85 kroner om måneden. Ikke mindst kvinder, der arbejder som husholdersker i private hjem, er stærkt underbetalt.

ULANDSSEKRETARIATETS PARTNERLANDE

Regionalkontorer

Afrika: Tanzania, Togo

Asien: Filippinerne

MENA: Tunesien

Latinamerika: Guatemala

Afrika

En velfungerende offentlig servicesektor skaber rammerne for vækst i det private erhvervsliv og bidrager samtidig til en mere ligelig fordeling af de værdier, der bliver skabt. I Afrika har den offentlige servicesektor gennem flere årtier lidt under massive nedskæringer, som ikke alene udfordrer løn- og arbejdsvilkår, men hele sammenhængskraften i samfundet. Uden social sikring, adgang til brugbare uddannelser og basal sundhedspleje er væksten i den uformelle økonomi blevet en voldsom udfordring, som reelt truer stabiliteten i mange lande. De lokale faglige organisationer har forsøgt at råbe politikerne op, og i lande som Ghana og Tanzania er der opnået betydelige forbedringer. Gennem Ulandssekretariatet har Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA derfor – inden for hver deres branche – fastholdt og udvidet støtten til de faglige organisationer. Det for både at understøtte dialogen med de lokale regeringer, sikre en bedre organisering af de offentligt ansatte og samtidig arbejde for en højere faglighed og en bedre service inden for såvel uddannelse af børn og unge som pleje af de ældre.

Asien

Antallet af migrantarbejdere er steget markant gennem de senere år, og arbejdstagere fra Asien udgør en betydelig andel. Migrantarbejdere er blandt de mest sårbare på arbejdsmarkedet, og de har ofte meget begrænset adgang til at ændre deres situation. Fagbevægelsen har gennem flere år været aktivt involveret i at forsvare migrantarbejders rettigheder i både hjem- og modtagerlande. I den forbindelse støtter Ulandssekretariatet fagbevægelsen i Asien med at lave lobbyarbejde for migrantarbejders rettigheder og arbejdsvilkår. Det involverer blandt andet støtte til at fagbevægelsen i Myanmar, som rådgiver potentielle migrantarbejdere om deres rettigheder i modtagerlandet samt støtte til et rådgivningscenter for migrantarbejdere i Jordan. Centeret er et pilotforsøg for at række ud og hjælpe migrantarbejdere i modtagerlandet. Her kan migrantarbejderne få juridisk hjælp, hvis de er kommet i klemme med for eksempel deres arbejdstilladelse, visum eller hvis deres arbejdsgiver ikke overholder kontrakten.

MENA

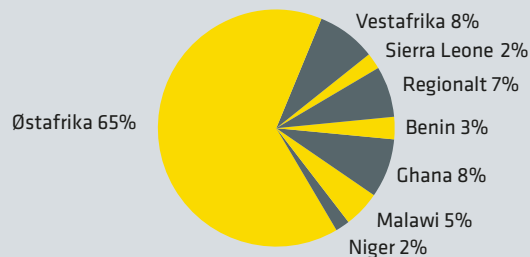
I Nordafrika og Mellemøsten bliver arbejdstagerrettigheder fortsat krænket systematisk. Der er brug for at øge kendskabet til arbejdstagerrettigheder i regionen. Derfor har den regionale organisation ATUC (*Arab Trade Union Confederation*) sat sig for at udvikle internetbaseret undervisning om fagforeningsrelaterede emner såsom hvad en fagforening er, ILO-konventioner, forhandling, arbejdsmiljø og social sikkerhed. Fordelene ved den internetbaserede undervisning er, at deltagerne sidder hjemme i deres egen dagligstue og får adgang til undervisning via computer. Undervisningen gennemføres som en videokonference, hvor deltagerne får adgang til et virtuelt klasseværelse med en lærer som underviser, og deltagerne kan stille spørgsmål og diskutere undervejs – ligesom i et egentligt klasseværelse. Fordelene med den internetbaserede undervisning er, at det er muligt at inkludere fagforeningsaktiviteter fra hele regionen – og at det er lettere for kvinder og unge at deltage. Ulandssekretariatet støtter udviklingen af undervisningsmaterialet samt en app, som gør det muligt at få adgang til undervisning fra sin mobiltelefon.

Latinamerika

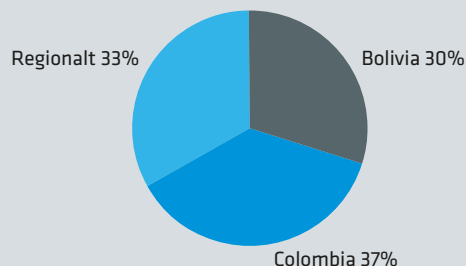
Mange års økonomisk vækst i Latinamerika har løftet 60 millioner mennesker ud af fattigdom og øget middelklassen betragteligt. Ikke desto mindre er Latinamerika præget af ekstrem ulighed. 2018 markerede en kraftig højredrejning i Latinamerika. Brasilien, der er den største økonomi i regionen, har valgt en højre-populist til præsident. Og i Colombia bliver myndighedernes fredsaftale med FARC forhalet efter valget af den højreorienterede præsident. På det faglige område fortsætter overgrebene og truslerne også, 28 faglige ledere har mistet livet i 2018, mens paramilitære udsteder dødstrusler mod mange flere. Sammen med Colombias største hovedorganisation, CUT (*Confederación Unitaria de Trabajadores*), har Ulandssekretariatet startet et samarbejde, der skal forbedre faglige lederes sikkerhed og styrke fagbevægelsens arbejde med at sikre fredsaftalen lokalt. I Bolivia, det fattigste land i Sydamerika, fortsætter Ulandssekretariatet støtten til sundheds- og lærerforbundene med forbedringer i ansættelsesforhold, udviklingen af uddannelsessystemet med vægt på kvalitet af undervisning og inklusion af oprindelige befolkningsgrupper.

ØKONOMISKE NØGLETAL

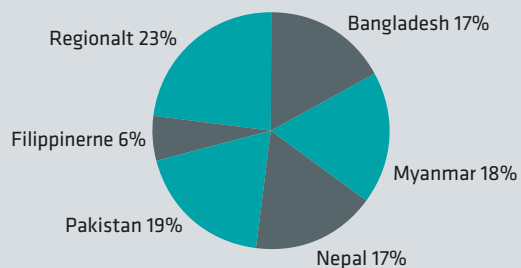
Indsatser 2018 Afrika – fordelt på lande

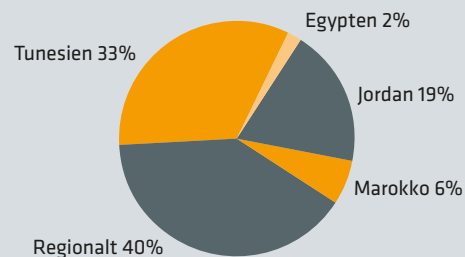
Indsatser 2018 Latinamerika – fordelt på lande

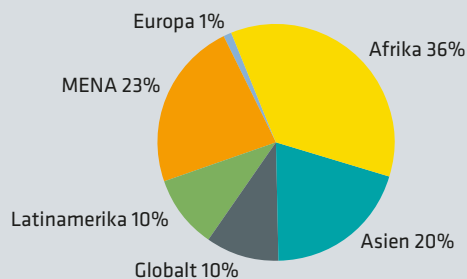
Indsatser 2018 Asien – fordelt på lande

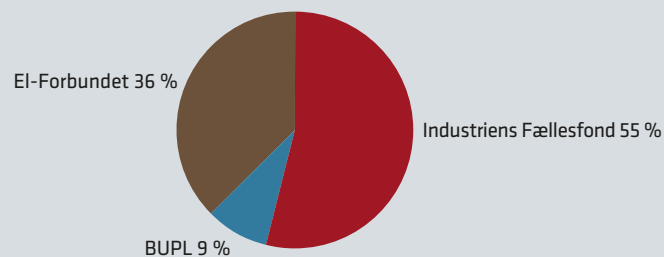
Indsatser 2018 MENA – fordelt på lande

Indsatser 2018 – fordelt på verdensdele

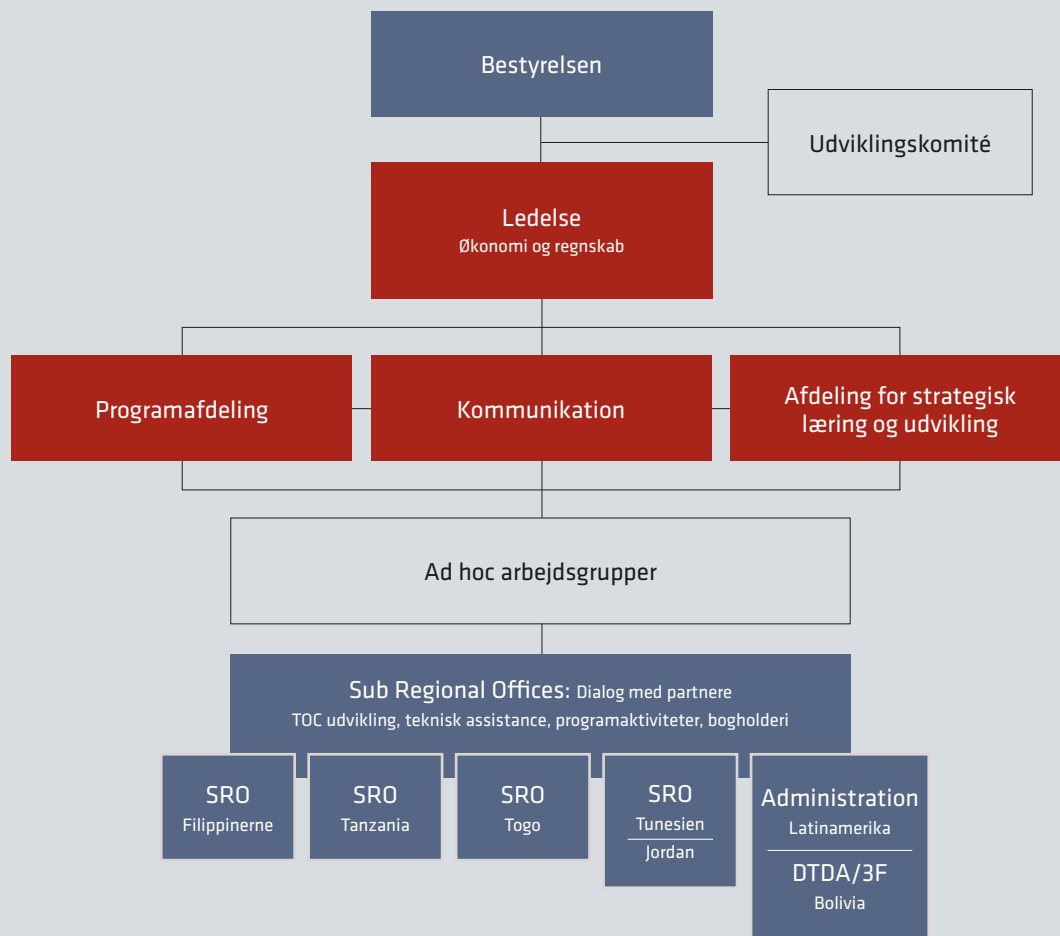

Solidaritetsprojekter fordelt på danske samarbejdspartnere 2016-2017

Ulandssekretariatet samarbejder desuden med DLF og BUPL om solidaritetsprojekter i forbundenes eget regi.

ORGANISATION

DANSKE SAMARBEJDSPARTNERE

FAGLIGE ORGANISATIONER

3F
Blik- og Rørarbejderforbundet
BUPL
CO-industri
Dansk EI-Forbund
Danmarks Lærereforening

Dansk Metal
Dansk Sygeplejeråd
FOA – Fag og Arbejde
Farmakonomforeningen
FH
HK

Jordemoderforeningen
Socialpædagogernes
Landsforbund
NNF
Uddannelsesforbundet

ANDRE

Arbejdsgiverne
DI
Erhvervsskolerne Aars
Hvidovre TEC
Maskinhandlerforeningen
RUC
VIA University College

Udvikling og samarbejde

Ulandssekretariatet producerede selv en masse udstillingsmateriale flere kongresser. Og en videojournalist fulgte seks metal-lærings praktik i Tanzania til fire TV2-udsendelser. Fotos: Søren Bjerregaard

● 2018 var et spændende år i kommunikationsafdelingen, hvor kontakten til baglandet, udviklingen af solidaritetsprojekterne samt et dybere samarbejde indenfor arbejdsmarkedskonsortiet stod højt på dagsordenen.

Den 21. november stod arbejdsmarkedskonsortiet for en stor konference om Verdensmål 8 (bæredygtig vækst, anstændige jobs og ansvarlige virksomheder) i Industriens Hus. Omkring 300 deltagere fra baglandet til Ulandssekretariatet, 3F og DI, Udenrigsministeriet, NGO'er – og ikke mindst repræsentanter fra vores forskellige partnere i Syd havde en både interessant og fornøjelig dag (se fotos side 26-27).

Samarbejde og udfordringer

Konferencen styrkede samarbejdet mellem Ulandssekretariatet og konsortiepartnerne i 3F og DI på kommunikationsfronten, og et af resultaterne er blandt andet den fælles hjemmeside www.sdg8.dk, hvor vi med tiden kan fremvise resultater fra konsortiet.

Solidaritet i TV2

En anden måde at nå ud til danskerne er gennem baglandet. Flere års fokuseret arbejde med solidaritetsprojekterne (se side 28-29) er ved at give resultater – og vi ønsker at udvide samarbejdet med endnu flere forbund. Når vi kobler den hjemlige faglige dagsorden, især omkring erhvervsuddannelser, med udviklingsarbejde og international solidaritet, oplever vi øget interesse fra forbundene. Det gælder især udsendelsen af lærlinge, hvor vi i 2018 fik vakt interessen for udsendelsen af seks maskinmekaniklæringer til Tanzania hos et tv-produktionsselskab, som var på optagelser i Tanzania i efteråret.

I foråret 2019 ruller fire halv times udsendelser over skærmen i de fire TV2-regioner Nord, Midtvest, Syd og Lorry. I takt med udviklingen af solidaritetsprojekterne får vi også bedre og bedre samarbejde med forbundenes kommunikationsafdelinger og fagblade.

Kongresser og blad

Kongresserne er fortsat en vigtig kommunikationsplatform, hvor det altid er en oplevelse at møde de tillidsvalgte i baglandet, som kærligt, kritisk og nysgerrigt spørger ind til vores arbejde. I år har vi væ-

ret på kongresser med blandt andet DLF, BUPL, Blik & Rørarbejderforbundet og Dansk EI-forbund. Det skaber helt klart værdi, både for os og for forbundene, når vi kan referere direkte til konkrete aktiviteter. Herudover har vi været på Socialdemokratiets kongres – og ikke mindst den store verdenskonference for International Faglig Sammenslutning (ITUC) i Bella Center i december.

Vores blad #Uland er stadig målrettet et yngre publikum fra især erhvervsuddannelserne, og i lyset af, at vi kun udgiver et enkelt nummer om året, er det tematisk opbygget omkring den aktuelle kampagneindsats. Således udkom bladet op til de to store konferencer (Verdensmål 8 og ITUC) og handlede om Verdensmål 8.

Sociale medier og hjemmeside

Vi arbejder konstant på at udbygge vores tilstedeværelse på Facebook (fra 1.800 til 2.000 følgere på et år) og Instagram (177 følgere), og vi kommer i 2019 til at kigge på de sociale medier fra en mere strategisk vinkel. Det gælder ikke mindst, når vi begynder arbej-

det med at designe en ny hjemmeside. De opslag, der når længst ud på sociale medier (primært Facebook) er videoer – og især dem, vi slår op i samarbejde med fx forbund. Videoer om lærlinge i Tanzania har nået 40.000 – og i visse tilfælde 80.000 mennesker.

FH og fremtiden

Sammenslutningen af LO og FTF til Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) kommer naturligvis også til at påvirke Ulandssekretariatet – og er blandt andet med til at skynde på nødvendigheden af en ny hjemmeside. I skrivende stund er det besluttet, at Ulandssekretariatets engelske navn skifter til *Danish Trade Union Development Agency*.

Vi vil, i det omfang det er muligt, koble vores indsatser til verdensmålene og ikke mindst de områder, som der ofte er fokus på: klima, grøn omstilling og ligestilling. Desuden vil vi fortsætte det tværgående fokus i forhold til den offentlige sektors betydning for udvikling. Endelig ønsker vi at udvikle vores eksklusive Arbejdsmarkedsprofiler, som vi tilbyder til internationale organisationer, ambassader m.v.

Ulandssekretariatet i medierne

Jysk Fynske Medier
TUDCN newsletter DAPP nyhedsbrev
Børn & Unge 360° uddannelsesforbundet.dk
Globalnyt DI Business
Metalmagasinet Altinget
Politiken csr.dk

Verdensmål i Arbejde

● Konferencen om Verdensmål 8 tirsdag den 20. november 2018 satte fokus på arbejdsmarkedets betydning for at skabe ordentlige jobs, bæredygtig vækst og for ansvarlige virksomhedsdrift i udviklingslandene. Konferencen i Industriens Hus var arrangeret af arbejdsmarkedskonsortiet, som består af Ulandssekretariatet, 3F og DI.

Efter talerne af Ulandssekretariatets formand Lizette Risgaard, Tina Kristensen (3F), Thomas Bustrup (DI), udviklingsminister Ulla Tørnæs og ILO's vicegeneraldirektør Heinz Koller var tiden kommet til en nærmere diskussion med journalist Kurt Strand som ordstyrer.

Eftermiddagen gik med en innovativ markedsplads, hvor deltagerne kunne besøge 12 stande og debattere med vores udenlandske partnere. Ulandssekretariatets fire stande handlede om Myanmars hovedorganisation CTUM, der på få år er gået fra forbudt til anerkendt organisation, om migration fra Asien til MENA, praktik i udlandet for lærlinge og studerende – og ikke mindst det offentliges store rolle for ordentlige rammebetingelser. Konferencen blev fulgt op af et fælles debatindlæg fra Lizette Risgaard, Tina Kristensen og Thomas Bustrup om Verdensmål 8 og den danske model i relation til det danske udviklingssamarbejde, som blev bragt i Politiken.

*Snakken gik lystigt om alvorlige emner på Verdensmål 8-konferencen.
Fotos: Jamil Chafuri*

Se taler og oplæg
fra konferencen
Verdensmål i
Arbejde

Baglandet bakker op

● International solidaritet er en hjørnesteen for fagbevægelsen og fundamentet for Ulandssekretariatets arbejde. På den ene side betyder den voksende globalisering, at Ulandssekretariatets arbejde i Latinamerika, MENA, Asien og Afrika vedkommer os alle sammen mere og mere. På den anden side er det svært at forholde sig til, hvorfor fx en motorcykelchauffør i Tanzania bør have en sundhedsordning.

Med solidaritetsprojekterne giver danske fagforbund støtte til vores partnere i Syd. De sender for eksempel lærlinge eller ressourcepersoner ud, så de dels kan give en hånd, dels bliver klædt på til at involvere flere danskere i globale udviklingsproblemstillinger og -løsninger, når de kommer hjem.

Dertil kommer egentlige udviklingsprojekter, som BUPL, DLF og FOA selv kører i blandt andet Kenya, Tanzania, Bolivia og Ghana. Her yder Ulandssekretariatet administrativ støtte og hjælper med driftsopgaver.

Kvindenetværk bekæmper sexchikane

Sammen med Dansk Metal, Serviceforbundet og 3F organiserer Ulandssekretariatet et kvindenetværk med kvinder fra Danmark, Egypten, Tunesien, Bahrain, Jordan, Marokko, Libyen og Palæstina. Formålet er at fremme ligestillingen på arbejdsmarkedet. Kvinderne besøgte i 2018 beslutningstagere i både Danmark og Jordan og kunne melde om gode resultater i deres ligestillingskamp. I Bahrain kan seksuel chikane på arbejdspladsen nu anmeldes. I Marokko kan fagbevægelsen melde om store fremskridt i organiseringen af kvinder, mens landsorganisationen i Jordan har sikret, at der bliver reageret på seksuelle overgreb.

Lærlinge og administratorer i Tanzania

I efteråret tog seks danske lærlinge og to lærere fra Erhvervsskolerne Aars til Tanzania for at skruer i landbrugsmaskiner. Holdet lærte fra sig det bedste, de havde lært på Erhvervsskolerne Aars, og det gav resultater. Traktorimportører i Tanzania melder, at de nu kan diagnosticere med computere, mens en teknisk skole har fået indblik i, hvordan man underviser i store landbrugs- og entreprenørmaskiner. Lærlingene er medlemmer af Dansk Metal, og Maskinhandlerforeningen og Erhvervsskolerne Aars støtter solidaritetsprojektet – blandt andet også med faglærere, som underviser deres tanzaniske

kolleger. Projektet blev til en dokumentarserie hos TV2-regionerne.

Tanzania var også målet, da fire administrationsstuderende og HK-medlemmer fra VIA University College var i praktik hos en teknisk skole og en østafrikansk samarbejdsorganisation. De ryddede blandt andet op i arbejdsgangene og udviklede små solidaritetsprojekter. Det ene projekt, hvor sundhedspersonale får hjælp til fødsler via en smartphone-app, har allerede været igennem et succesfuldt pilotprojekt. I løbet af foråret 2019 håber vi på at starte et større projekt med den såkaldte Safe Delivery App.

Tæt kontakt med jordanske elektrikere

Samarbejdet mellem Dansk EL-Forbund og deres kollegaer i Jordan fortsatte. Formanden Ali Hadeed og næstformanden fra det jordanske elforbund tog et hold unge jordanske elektrikere med til Aarhus, hvor de deltog i Dansk El-forbunds kongres og besøgte skoler og virksomheder. Særligt en rundtur hos Vestas gjorde indtryk.

"Det var spændende at se, hvordan elektrikere havde ledende stillinger på fabrikken. De havde taget lederuddannelser, og det er noget, vi skal have mere af i Jordan," sagde Ali Hadeed.

Se "Læringer
i Tanzania"

Læringer, lærere og studerende var i Tanzania på udveksling og i praktik. De VIA-studerende fik ideen til en workshop i et samarbejde mellem sundhedsarbejderforbundet TUGHE og Maternity Foundation. Fotos: privat

Migration

● I 2019 kommer Ulandssekretariatet til at sætte fokus på arbejdsmigration. Det sker blandt andet ved udstillinger og en kampagne, hvor vi kobler solidaritetsprojekter fra Dansk Metal, Blik & Rørarbejderforbundet og Dansk EI-forbund sammen med forskellige aktiviteter. Blandt andet vil fire lærlinge fra Dansk Metal og Blik- og Rørarbejderforbundet efter deres praktik i Nepal i foråret 2019 turnere på forskellige erhvervsskoler, hvor de både vil fortælle om migration fra Nepal og deres egne oplevelser (på en måde er de jo selv en slags arbejdsmigranter).

Migration og arbejdsmigranter er interessant fra et fagbevægelsesperspektiv, idet temaet rammer klassiske faglige temaer såsom social dumping, løndannelse, arbejdskraftens frie bevægelighed, arbejderrettigheder osv.

Fra et udviklingsperspektiv er arbejdsmigration imidlertid også interessant. For det første findes der 164 millioner migrantarbejdere på verdensplan – en anseelig arbejdsstyrke, som bidrager med enorme summer (de såkaldte remitter) til deres hjemlande.

Job på jordansk fabrik skal betale skolegang

Hver dag forlader flere tusind mennesker Nepal for at søge arbejde i for eksempel Asien og Mellemøsten. Mange rejser til Jordan – blandt andet for at arbejde i servicefag eller i tekstilindustrien.

Ashmita Panyar siger farvel til sin treårige datter i Kathmandu lufthavn den 29. juli 2018 før rejsen til Jordan, hvor hun skal arbejde på tekstilfabrik. Ashmita regner med at være i Jordan i tre-fire år.

”Lige nu efterlader jeg mit hjerte i Nepal. Men med de penge, jeg kommer til at tjene, kan vi måske sende vores datter i skole,” siger hun.

Foto: Niranjana Shrestha

Foto: Aytunç Akad

Det er selve kernen af udviklingssamarbejde, som rummer årsagerne til, at alle disse mange mennesker forlader deres hjemland: fattigdom, ulighed, arbejdsløshed, jordløshed, mangel på socialt sikkerhedsnet etc. Til gengæld søger migranterne mod usikker havn, idet de er alene, uden rettigheder, ofte med gæld til jobformidlingsagenter – og med risiko for at blive dårligt behandlet, misbrugt og mishandlet, uden nogen steder at kunne henvende sig, når deres rettigheder bliver overtrådt. Samtidig oplever afsenderlandene det paradoksale, at arbejdsmigranterne med deres remitter bidrager til landets indtægt, mens landet bliver drænet for arbejdsduelige, især unge, og altså er med til at hindre udvikling.

Som global bevægelse er fagbevægelsen optaget af arbejdsmigranternes forhold. Fagbevægelsen har været international fra fødslen for over 100 år siden. Det skyldes blandt andet, at arbejderne i forskellige lande ikke skal konkurrere med hinanden på arbejdsvilkår og løn (dvs. at arbejdsgiverne flytter produktionen derhen, hvor den er billig og beskidt). har været international fra.

Fra afsenderlandene prøver fagbevægelsen at informere om rettigheder (eller mangel på samme) i modtagerlandet, skabe standardkontrakter og undgå udnyttelse i det omfattende agentsystem, som

Migrantarbejdere organiserer sig

Migrationen fra Asien til MENA-landene fortsætter i disse år, og migrantarbejderne får hjælp af fagbevægelsen i kampen for at sikre sig ordentlige arbejdsforhold.

Kvinderne er fra Nepal og arbejder på en tekstilfabrik nær hovedstaden Amman. De venter på et møde på fabrikkens fagforenkinskontor. I midten sidder Mukta Kunari.

”Jeg fik jobbet, før jeg rejste til Jordan, hvor jeg nu har arbejdet som tekstilarbejder i fire måneder,” fortæller hun.

formidler migrantarbejde. I modtagerlandene prøver fagbevægelsen at organisere arbejderne, kæmpe for deres rettigheder og yde services i forhold til at opnå ordentlige løn- og arbejdsvilkår samt assistere ved tvister og misbrug af arbejderne. En del af dette arbejde foregår som lobby-arbejde for at påvirke lovgivningen.

Ulandssekretariatet støtter blandt andet de regionale faglige sammenslutninger ATUC i Mellempøsten og SARTUC i Asien i dette tværgående arbejde. Det sker blandt andet gennem et migrationscenter i Jordan og støtte til vores partner ITUC-NAC i Nepal.

Se
Ulandssekretariatets
introfilm

ULANDSSEKRETARIATET
DANISH TRADE UNION DEVELOPMENT AGENCY

*Hewage Chandralatha er fra
Sri Lanka og arbejder som
hushjælp i Jordan.
Foto: Autunç Akad*